

Warszawa, 16 czerwca 2025 r.

DR.5133.5.23.2025.OS

ZAWIADOMIENIE

Działając na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r., poz. 1292), oraz § 15 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. 2011 nr 113 poz. 661, ze zm.)

- zawiadamiam o włączeniu karty ewidencyjnej **zespołu budynków kolejowych obejmujących dworzec Szydłowiec (dz. 836/2 ob. 0012) i budynek mieszkalny (dz. 836/6, ob. 0012) oraz budynek mieszkalny administracji (836/12, ob. 0012) – położonych w miejscowości Sadek**, do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Dworzec kolejowy i budynki mieszkalne dla pracowników kolei powstały w wyniku budowy Drogi Żelaznej Iwanogrodzko-Dąbrowskiej, czyli najdłuższej linii kolejowej w Królestwie Polskim. W 1887 roku linia ta połączyła Dąbrowę Górniczą z Dęblinem poprzez stacje w Radomiu, Szydłowcu, ob. Skarżysku Kamiennej, Kielcach, Olkusz, Sławkowie, Strzemieszycach. Stację Szydłowiec zlokalizowano ok. 5 km od centrum miasta – w Sadku. Podczas I wojny światowej zespół budynków kolejowych służył wojskom austriacko-pruskim. W dwudziestolecie międzywojennym zespół zapewne rozbudowano i częściowo zmodernizowano. W trakcie II wojny światowej zabudowa została uszkodzona. W dniach 24 września 1942 r. oraz 13 stycznia 1943 r. ze stacji wyruszył transport Żydów do Obozu Zagłady w Treblince. Po 1945 r. zabudowa była wykorzystywana przez kolej, część budynków zaadaptowano na funkcje mieszkalne. Po 2000 r. zaprzestano użytkowania budynku dworca, w 2011 r. rozebrano budynek magazynowy oraz tory służące do podtaczania wagonów do rampy, pozostawiając samą rampę i fragmenty oryginalnej kostki brukowej z 1 ćw. XX w.

Zespół budynków kolejowych w Sadku składa się z 3 budynków: po zachodniej stronie torów pozostałości dworca kolejowego (dz. 836/2 ob. 0012), po wschodniej stronie torów usytuowanego na wprost dworca budynku mieszkalnego zawiadowcy (dz. 836/6, ob. 0012) oraz zlokalizowany ok. 238 m na południe od dwóch pozostałych budynku mieszkalnego administracji (836/12, ob. 0012).

Zachowany fragment dworca stacji kolejowej Szydłowiec jest murowany, częściowo podpiwniczony, 2-kondygnacyjny, kryty dachem wielospadowym. Elewacje są w większości tynkowane, 2- i 3-osiowe z pozostałościami wystroju, na który składają się m.in. gzymsy międzykondygnacyjne i wieńczące, pilastry, boniowanie. Budynek zawiadowcy jest parterowy, ceglany, nieotynkowany, 7-osiowy budynek mieszkalny o dekoracyjnym opracowaniu ceglanego lica ściany, akcentujących gzymsy, cokół, pseudoryzalit i fryz schodkowy szczytów. Budynek mieszkalny pracowników administracyjnych jest obiektem 2-kondygnacyjnym z poddaszem użytkowym, o zwartej bryle, mansardowym dachu, zachowanym detalu w postaci strefy cokołowej, profilowanego gzymsu

wieńczącego, pasy fryzu, pilastrów, płycin podokiennych. Elewacja frontowa jest 5-osiowa, z tarasami w skrajnych osiach, boczne pozbawione otworów okiennych, tylna 5-osiowa.

Wartość przedmiotowego zespołu budynków wynika z ich związku z historią miasta i kolejnictwa w regionie. Zabudowa wzniesiona została w II połowie XIX i I połowie XX w. na potrzeby Drogi Żelaznej Iwanogrodzko-Dąbrowskiej. Umożliwiła ona rozwój przemysłowy regionu do I wojny światowej oraz stanowiła element ważnego węzła kolejowego w dwudziestoleciu międzywojennym. Forma budynków jest zróżnicowana i ilustruje kolejne etapy rozbudowy i modernizacji zabudowy kolejowej w Sadku. Pomimo zniszczeń budynku dworca oraz rozbiórki zabudowy gospodarczej i części torowiska, w dalszym ciągu zachowana zabudowa dokumentuje rangę oraz rolę wznoszonej w tym czasie infrastruktury kolejowej. Objęta ochroną zabudowa kolejowa wiąże się również z historią społeczności żydowskiej, która stanowiła ważną grupę mieszkańców regionu. W czasie II wojny światowej ze stacji w Sadku wyruszyły dwa transporty Żydów do Obozu Zagłady w Treblince. Jednocześnie przedmiotowe budynki mogą służyć do badań nad architekturą kolejową wznoszoną na ziemiach polskich w 2 poł. XIX w. oraz jej rozwojem w kolejnym stuleciu.

Na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa, a zgodnie z art. 22 pkt. 4 i 5 tejże ustawy, w gminnej ewidencji zabytków (prowadzonej przez organy samorządu terytorialnego w formie kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy) powinny być ujęte zabytki nieruchome: wpisane do rejestru zabytków, znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji oraz inne zabytki wyznaczone przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2024 poz. 725), w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim/samorządowym konserwatorem zabytków. Artykuł 7 pkt. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami uwzględnia również ochronę dla zabytku nieruchomego figurującego w gminnej ewidencji zabytków poprzez ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (linii kolejowej/ lotniska użytku publicznego).

Natomiast zgodnie z § 15 ust. 1 ww. rozporządzenia o zamiarze włączenia karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków, o włączeniu tej karty, sporządzeniu nowej karty ewidencyjnej zabytku, o zamiarze wyłączenia karty ewidencyjnej zabytku z wojewódzkiej ewidencji zabytków lub o wyłączeniu tej karty wojewódzki konserwator zabytków zawiadamia niezwłocznie właściciela lub posiadacza zabytku albo nieruchomości lub rzeczy ruchomej, która przestała być zabytkiem.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

/-/

Marcin Dawidowicz
/podpisano elektronicznie/

Załączniki:

1. Karta ewidencyjna (opr. E. Maciejczyk, 2024)

Otrzymują:

1. Powiat Szydłowiec
2. PKP S.A.
3. Aa (DR)

Do wiadomości:

1. Urząd Gminy i Miasta w Szydłowcu
2. Narodowy Instytut Dziedzictwa

Kwalifikowany podpis elektroniczny ma skutek równoważny podpisowi własnoręcznemu (art. 25 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE).

Niniejszy wydruk pisma, na podstawie art. 39³ kodeksu postępowania administracyjnego, nie wymaga podpisu odręcznego. Pismo zostało wydane w formie dokumentu elektronicznego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego i podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Wydruk pisma stanowi dowód tego, co zostało stwierdzone w piśmie wydanym w formie dokumentu elektronicznego. Imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe osoby, która pismo podpisała, a także identyfikator pisma nadawany przez system teleinformatyczny, za pomocą którego pismo zostało wydane – w załączeniu.